

Συναγερμός πάλι για τη ρευστότητα

Ο κύκλος του χρήματος και των ροών μεταξύ του Δημοσίου, των τραπεζών και του μηχανισμού στήριξης απειλείται τον Σεπτέμβριο

Του ΣΩΤΗΡΗ ΝΙΚΑ

Διαρκώς στο «κόκκινο» θα βρίσκεται η Ελλάδα και η οικονομία της, όσο η Ευρωπαϊκή καθυστερεί την ενεργοποίηση του νέου πακέτου βοήθειας και όσο το κλίμα διεθνώς παραμένει αρνητικό. Το πρόβλημα ρευστότητας που έζησε η χώρα τους δύο προηγούμενες μέρες επιστρέφει δριμύτερο. Εάν δεν εισρεύσουν κεφάλαια από την Ευρωζώνη μέχρι τα μέσα Σεπτεμβρίου, τότε στα τέλη του μήνα η χώρα θα μείνει χωρίς ρευστό, όπως ακριβώς κινδύνευε να συμβεί στα μέσα Ιουλίου.

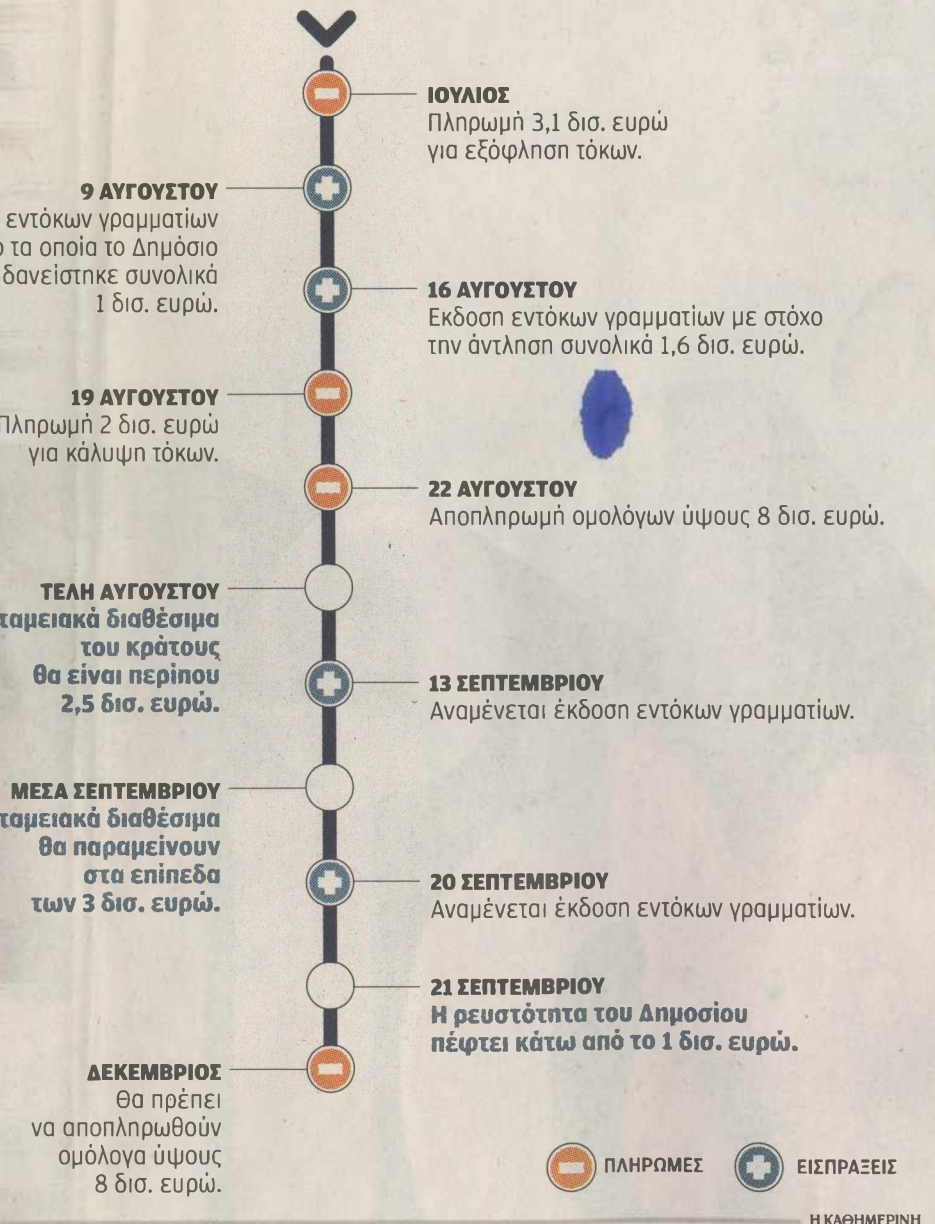
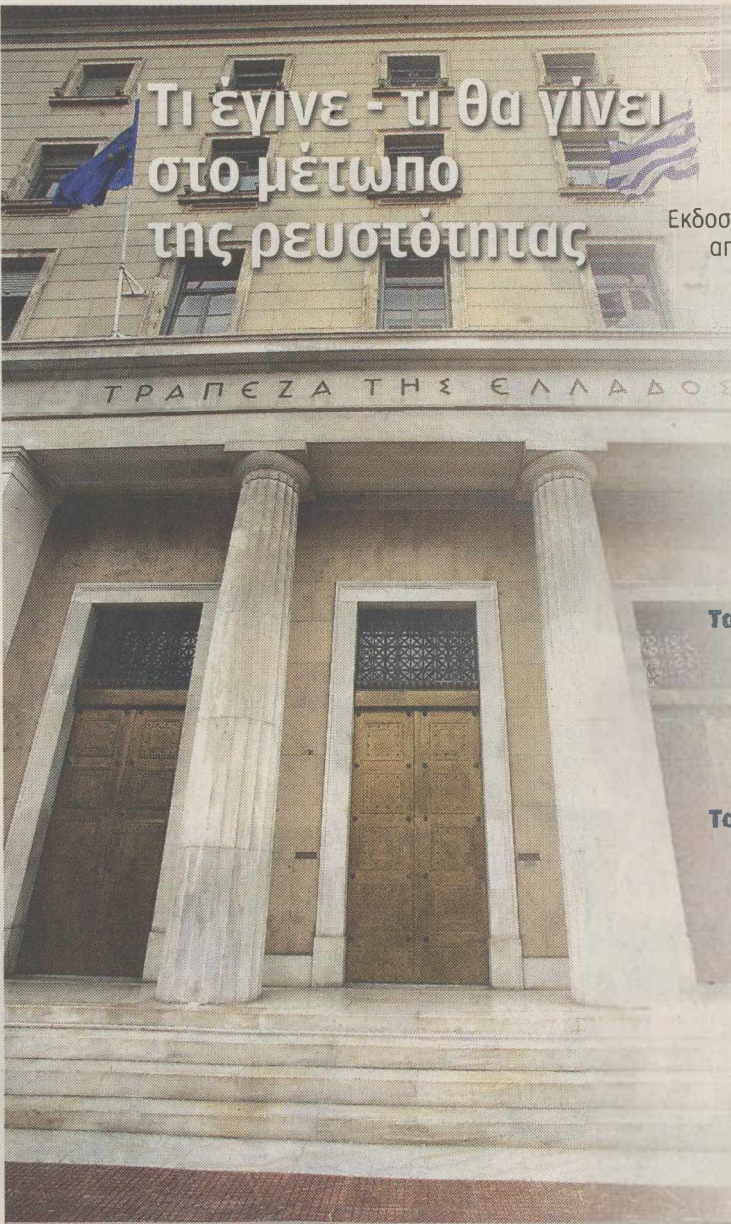
Το γεγονός αυτό έχει αλυσιδωτές επιπτώσεις σε ολόκληρη την οικονομία. Πρώτος κλάδος που «χτυπάει» η έλλειψη ρευστότητας του Δημοσίου είναι ο τραπεζικός και μετά ακολουθούν και οι άλλοι τομείς της οικονομίας. Τα κεφάλαια που αντλεί το Δημόσιο από τον μηχανισμό στήριξης κατατίθενται στις ελ-

Γενικά δεν εισρεύσουν κεφάλαια από την Ευρωζώνη μέχρι τα μέσα Σεπτεμβρίου, τότε η χώρα θα μείνει χωρίς ρευστό.

ληνικές τράπεζες για να έχουν ρευστότητα και να μπορούν να καλύπτουν με τη σειρά τους τις ταμειακές τους ανάγκες και ταυτόχρονα να συμμετέχουν στις εκδόσεις εντόκων γραμματίων του κράτους. Εκδόσεις με τις οποίες και το Δημόσιο καταφέρνει να εξασφαλίζει τη δική του ταμειακή ρευστότητα και να πληρώνει τις υποχρεώσεις του (μισθοί, συντάξεις κ.λπ.).

Αυτός ο κύκλος του χρήματος σταματάει όταν το Δημόσιο πρέπει να ξεχρεώσει τα ομόλογα που έχει εκδώσει και να αποπληρώσει τους τόκους των δανείων του. Τώρα, ο κύκλος αυτός ετοιμάζεται να «σπάσει» για μία ακόμα φορά. Μέσα στην επόμενη εβδομάδα (συγκεκριμένα μέχρι τις 22 Αυγούστου) το Δημόσιο θα έχει «σπκώσει» από τις τράπεζες 10 δισ. ευρώ για να πληρώσει τόκους και λήξεις ομολόγων.

Ετσι, οι τράπεζες θα κληθούν να διαχειριστούν τη ρευστότητά τους μέχρι την εκταμίευση της επόμενης δόσης, οπότε και θα ξεκινάει πάλι η παραπάνω ροή των κεφαλαίων. Μέχρι τότε, όμως, οι τράπεζες έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν -εάν το επιθυμούν- ένα ακόμα εργαλείο για να ε-

ξασφαλίσουν τη ρευστότητά τους, που ακούει στο όνομα Emergency Liquidity Assistance (ELA), ύστερα από σχετική αίτηση τους στην Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ). Ενδεικτικό της αβεβαιότητας που υπάρχει αυτές τις μέρες αναφορικά με το πότε θα επικυρωθούν οι αποφάσεις της Συνόδου Κορυφής για τη νέα οικονομική βοήθεια προς την Ελλάδα, είναι ότι η τρόικα -σύμφωνα με ασφαλείς πληροφορίες- έστειλε σαφές μήνυμα προς την κυβέρνηση να καταρτίσει το πρόγραμμα χρηματοδοτήσεων της χώρας έως τα τέλη Σεπτεμβρίου χωρίς να υπολογίζει στα κεφάλαια του μηχανισμού στήριξης.

Αυτό δεν σημαίνει πως δεν θα πα-

ρασχεθεί η επόμενη δόση του υφιστάμενου μηχανισμού στήριξης (ύψους 8 δισ. ευρώ) ή δεν θα δοθεί η πρώτη δόση του νέου πακέτου (ύψους 20 δισ. ευρώ). Οι λόγοι που ανάγκασαν την τρόικα να προειδοποιήσει τις ελληνικές αρχές είναι κυρίως τεχνικής φύσεως. Εάν δεν αλλάξει κάτι δραστικά και δεν επιταχυνθούν οι διαδικασίες στα κοινοβούλια των χωρών της Ευρωζώνης, τότε το πιθανότερο είναι ότι το νέο πακέτο -όρα και η εκταμίευση της πρώτης του δόσης- θα εγκριθεί μέσα στον Οκτώβριο.

Στο πλαίσιο αυτό μόνο τυχαία δεν είναι η αναφορά του υπουργού Οικονομικών, κ. Ευ. Βενιζέλου, στην ανάγκη

για επιτάχυνση όλων των διαδικασιών στην Ευρωζώνη, ώστε το νέο πακέτο στήριξης της Ελλάδας να είναι έτοιμο στην ώρα που πρέπει. Επίσης, δεν είναι τυχαία και η προ μηνός δήλωση του κ. Βενιζέλου ότι θα πρέπει «το νέο πρόγραμμα να τεθεί σε ισχύ έτσι ώστε όλα να έχουν τελειώσει πριν από τις 15 Σεπτεμβρίου, οπότε η χώρα θα πρέπει να πάρει την έκρηξη δόση, που τώρα θα είναι η πρώτη δόση του νέου προγράμματος».

Τεχνικές δυσκολίες, όμως, δεν αποκλείεται να αντιμετωπίσει και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ). Το ύψος της βοήθειας που προσφέρει στην Ελλάδα είναι πολύ υψηλό για τα δεδομένα του.

Σε συνδυασμό με την αστοχία σε αρκετούς τομείς του Μνημονίου, κάποιες χώρες του ταμείου έχουν αρχίσει να «χρηνιάζουν», γεγονός το οποίο ενδέχεται να δημιουργήσει καθυστερήσεις. Ο βασικότερος λόγος για τον οποίο η Ελλάδα πιέζει να εκταμιευθεί η πρώτη δόση του νέου μηχανισμού στήριξης ύψους 20 δισ. ευρώ και όχι η έκρηξη δόση του υφιστάμενου μηχανισμού (8 δισ. ευρώ), είναι ότι με τα 20 δισ. ευρώ θα σταματήσει η ανακύκλωση των κεφαλαίων μεταξύ Τρόικας, Δημοσίου και τραπεζών και ταυτόχρονα η αγωνία κάθε δύο - τρεις μήνες εάν θα προλάβει η χώρα να καλύψει όλες της τις υποχρεώσεις ή όχι.

Πρώτα η έγκριση, μετά οι ιδιώτες

Προσπατούμενο για να δοθεί η πρώτη δόση του νέου μηχανισμού στήριξης στην Ελλάδα είναι να έχει ολοκληρωθεί το πρόγραμμα συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα στο νέο πακέτο για τη χώρα (PSI). Θα πρέπει προηγουμένως όμως να έχουν εγκριθεί οι διευρυνμένες αρμοδιότητες του ευρωπαϊκού μηχανισμού στήριξης (EFSF) από τα κοινοβούλια των χωρών-μελών της Ευρωζώνης, αφού αυτές είναι που θα εγγυηθεί για τα νέα ελληνικά ομόλογα που θα αντικαταστήσουν τα υφιστάμενα που έχουν στην κατοχή τους οι ιδιώτες σήμερα.

Μέσα στην εβδομάδα οι συζητήσεις μεταξύ όλων των ενδιαφερόμενων πλευρών συνεχίστηκαν με αμείωτη ένταση. Η Κομισιόν επειδή «βλέπει» ότι τα κοινοβούλια των χωρών της Ευρωζώνης θα καθυστερήσουν να εγκρίνουν τις νέες αρμοδιότητες του EFSF, προσπαθεί αυτή τη στιγμή να βρει τρόπο να ξεπεραστεί η συγκεκριμένη διαδικασία, ώστε το EFSF να μπορέσει να δώσει τις εγγυήσεις που θέλουν οι ιδιώτες, άμεσα.

Αλλωστε, οι πληροφορίες αναφέρουν ότι η ελληνική πλευρά είναι έτοιμη να ανοίξει τα βιβλία για να ξεκινήσουν οι ανταλλαγές των ελληνικών ομολόγων (rollover) που λήγουν έως το 2024, ακόμα και εντός των επόμενων 10 ημερών. Στο πλαίσιο αυτό, το οικονομικό επιτελείο θα συνεχίσει και αυτή την εβδομάδα να εργάζεται πάνω στην οριστικοποίηση των τεχνικών λεπτομερειών του rollover και η κυβέρνηση θα συνεχίσει να πιέζει για την επιτάχυνση των διαδικασιών σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

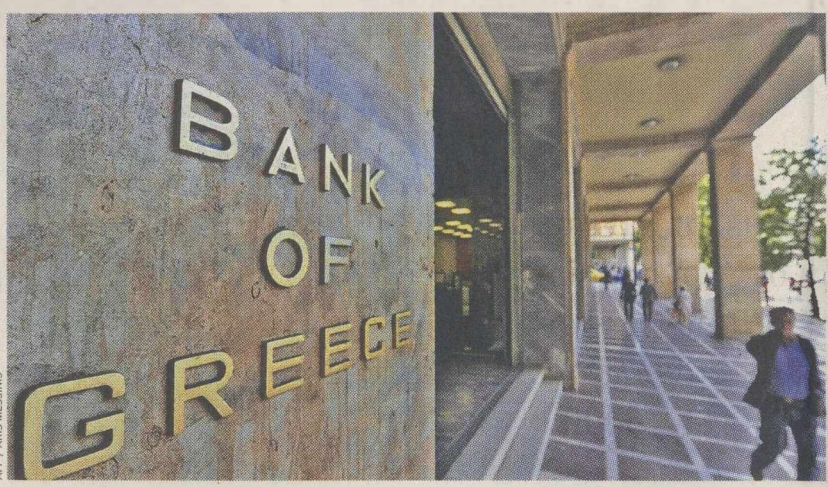
Το καταφύγιο των τραπεζών

Στον μηχανισμό έκτακτης ρευστότητας Emergency Liquidity Assistance (ELA) θα βρουν, πιθανότατα, καταφύγιο οι τράπεζες προκειμένου να αντιμετωπίσουν την επιδείνωση των συνθηκών ρευστότητας που αναμένεται τις επόμενες ημέρες. Οι διοικήσεις των τραπεζών νυχθημερόν παρακολουθούν την κατάσταση και στην περίπτωση που ορισμένες αντιμετωπίσουν δυσκολίες ρευστότητας θα προσφύγουν στον βοηθητικό αυτό μηχανισμό της Τραπέζης της Ελλάδος (ΤτΕ), με αιτήσεις που θα υποβάλουν πιθανότατα την επόμενη εβδομάδα.

Εάν των αυξημένων αναγκών ρευστότητας που δημιουργεί η βύθιση της οικονομίας στην ύφεση, καθώς νοικοκυριά και επιχειρήσεις για να επιβιώσουν καταναλώνουν τα καταθέσιμα αποθέματα που είχαν σχηματίσει στις ημέρες της ευφορίας, και τις ανισυχίας για την έκβαση της δημοσιονομικής κρίσης που οδηγεί πολλούς να διακρατούν ασυνήθιστα υψηλά ρευστά διαθέσιμα, η κατάσταση αναμένεται να επιδεινωθεί τις επόμενες ημέρες εξαιτίας των αυξημένων ταμειακών αναγκών του ελληνικού Δημοσίου. Μέχρι τις 22 Αυγούστου το Δημόσιο θα «σπκώσει» από το τραπεζικό σύστημα περί τα 10 δισ. ευρώ για τη χρηματοδότηση των υποχρεώσεων του και δεδομένης της οριακής κατάστασης της ρευστότητας, η αναπλήρωση των ποσών αυτών θα πρέπει να γίνει άμεσα, με την ενεργοποίηση του ELA.

Τι είναι το ELA

Το ELA είναι ένας μηχανισμός στήριξης, με την παροχή προσωρινής ρευστότητας αποκλειστικά προς φερέγγυα τραπεζικά ιδρύματα, σε περίπτωση που έχουν ως αντικείμενο λειτουργίας τους επεξεργασίες, σε επείγουσα κατάσταση, που παραδέχεται το ευρωπαϊκό σύστημα. Σημειώνεται ότι ήδη έχουν κάνει χρήση του ELA οι ιρλανδικές τράπεζες ενώ στο παρελθόν έχουν καταφύγει στο εργαλείο αυτό τράπεζες από τη Γερμανία και το Βέλγιο. Κατά συνέπεια, δεν είναι κάτι πρωτοφανές,

Την επόμενη εβδομάδα δεν αποκλείεται κάποιες τράπεζες να ζητήσουν από την Τράπεζα της Ελλάδος να ενεργοποιήσει τον βοηθητικό μηχανισμό στήριξης.

Η πιθανή ενεργοποίηση του ELA τις επόμενες ημέρες από τις εγκώριες τράπεζες θα ενισχύσει με ρευστότητα το σύστημα, διασφαλίζοντας τη σταθερότητά του.

Η πιθανή ενεργοποίησή του τις επόμενες ημέρες από τις εγκώριες τράπεζες θα ενισχύσει με ένα ακόμα εργαλείο ρευστότητας το σύστημα, διασφαλίζοντας τη σταθερότητά του. Υπογραμμίζεται ότι με την απόφαση του Συμβουλίου Κορυφής της 21ης Ιουλίου δόθηκε σαφής διαβεβαίωση ότι η ρευστότητα των τραπεζών στην Ελλάδα θα διασφαλιστεί με όλους τους διαθέσιμους τρόπους.

Σύμφωνα με τις έως τώρα ενδείξεις την επόμενη εβδομάδα ορισμένες τράπεζες θα καταθέσουν σχετικό αίτημα στην ΤτΕ και αφού η διοίκηση της ΤτΕ λάβει το πράσινο φως από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), θα ενεργοποιήσει τον μηχανισμό.

Το ELA δεν εντάσσεται στα έκτακτα μέτρα ρευστότητας που υιοθέτησε η ΕΚΤ για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πιστωτικής κρίσης του 2008 και την ανακούφιση και σταθεροποίηση του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού συστήματος. Δεν αποτελεί λειτουργικό στοιχείο του ευρωσυστή-

ματος και υπάγεται στην ευθύνη των εθνικών κεντρικών τραπεζών οι οποίες θα επομιστούν και την όποια ζημία, αν κάποια τράπεζα δεν μπορέσει να αποπληρώσει τη ρευστότητα που έλαβε, ενώ για να ενεργοποιηθεί απαιτείται η έγκριση του διοικητικού συμβουλίου της ΕΚΤ. Στελέχη τραπεζών σημειώνουν ότι η ενεργοποίηση του μηχανισμού έκτακτης ρευστότητας συνδέεται και με τη γενικότερη προετοιμασία που γίνεται για την ανταλλαγή των ελληνικών ομολόγων με τα νέα, στο πλαίσιο του σχεδίου εθελοντικής ανταλλαγής που επεξεργάστηκε το IIF.

Οι δημοπρασίες

Θετική εξέλιξη για τη ρευστότητα των εγκώριων τραπεζών αποτέλεσε η απόφαση της ΕΚΤ την προηγούμενη εβδομάδα για την επαναφορά των εξάμηνων διάρκειας δημοπρασιών για την παροχή ρευστότητας στις εμπορικές τράπεζες της Ευρωζώνης. Ο κ. Τρισεπ έδωσε την επαναφορά των δημοπρασιών δμηνως διάρκειας (οι οποίες είχαν σταματήσει πριν από αρκετούς μήνες) στην επιδείνωση των συνθηκών και την πίεση που εκδηλώνεται σε ορισμένες αγορές. Στελέχη τραπεζών σημειώνουν ότι πρόκειται για ιδιαίτερα θετική εξέλιξη, καθώς επανενεργοποιείται ένας επιπλέον μηχανισμός παροχής ρευστότητας, σημαντικά μεγαλύτερης διάρκειας, διαρκούνοντας αποφασιστικά τη διαχείριση ρευστότητας.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
jpapadogiannis@kathimerini.gr

Ερχεται 22 Αυγούστου η τρόικα

Η **ψήφιση** του μεσοπρόθεσμου προγράμματος μπορεί να ικανοποιήσει τους δανειστές μας και να εκταμιευθεί η προηγούμενη δόση, ωστόσο στον έλεγχο της τρόικας που ξεκινάει στις 22 Αυγούστου θα πρέπει η κυβέρνηση να επιδείξει έργο σε ό, τι αφορά την τήρηση του Μεσοπρόθεσμου, με τις καθυστερήσεις σε διάφορους τομείς να είναι εμφανείς.

Ταυτόχρονα, κβρια ζητήματα του επερχόμενου ελέγχου είναι οι νέες αλλαγές στο φορολογικό καθεστώς, η πορεία υλοποίησης των αποκλισημάτων, καθώς και η αποφασιστικότητα της κυβέρνησης στο μέτωπο των καταργήσεων - συγχωνεύσεων δημοσίων οργανισμών με την παράλληλη εφαρμογή του θεσμού της εργασιακής εφεδρείας.

Οι μέχρι στιγμής ενδείξεις προδιαγράφουν ότι ακολουθούν δύσκολες μέρες για το οικονομικό επιτελείο και τα άλλα υπουργεία. Σχεδόν ενάμιση μήνα μετά την ψήφιση του μεσοπρόθεσμου προγράμματος, δεν έχουν ακόμα υιοθετηθεί πλήρως τα νέα πλαίσια στις δαπάνες των υπουργείων που προβλέπονται σε αυτό. Γενονός που προβληματίζει το οικονομικό επιτελείο ενόψει του ελέγχου της τρόικας, αλλά και γενικότερα για το πώς θα κινηθεί ο προϋπολογισμός τους επόμενους μήνες. Η δουλειά που πρέπει να γίνει είναι μεγάλη και δύσκολη τόσο στο σκέλος των εσόδων όσο και σε αυτό του νέου περιορισμού των δαπανών κάθε υπουργείου. Αρκεί να αναφερθεί ότι τους τελευταίους πέντε μήνες του έτους, το έλλειμμα θα πρέπει να συσταθεί στα 3,4 δισ. ευρώ, όταν στους πρώτους επτά μήνες ανήλθε στα 15,5 δισ. ευρώ. Το κακό δημοσιονομικό περιβάλλον έρχεται να επιβαρύνει και η συνεχώς διευρυνόμενη ύφεση, που το δεύτερο τρίμηνο άγγιξε το 7%.

Αποφάσεις και εγκύκλιος

Ενα άλλο ζήτημα που αναμένεται να εγείρει την αντίδραση της τρόικας είναι ότι ακόμα εκκρεμεί η προώθηση ορισμένων διοικητικών πράξεων και εγκυκλίων για να τεθεί σε πλήρη εφαρμογή το Μεσοπρόθεσμο. Πάντως, στο οικονομικό επιτελείο επικρατεί αισιοδοξία πως αυτό δεν θα αποτελέσει πρόβλημα στις διαπραγματεύσεις, καθώς ο μεγαλύτερος όγκος των απα-

Δύσκολες ημέρες θα περάσουν το οικονομικό επιτελείο και τα άλλα υπουργεία, με την τρόικα να ελέγχει και τις καθυστερήσεις σε διάφορους τομείς να είναι εμφανείς.

Θα ελέγξει τις αλλαγές στο φορολογικό καθεστώς, την πορεία υλοποίησης των αποκλισημάτων - συγχωνεύσεων δημοσίων οργανισμών.

ραϊπτων αποφάσεων έχει υιοθετηθεί. Πέραν της πορείας υλοποίησης του μεσοπρόθεσμου προγράμματος, η τρόικα έρχεται με σκοπό να κλείσουν οι αλλαγές στο φορολογικό καθεστώς. Μείωση των φόρων στην οικοδομή, μείωση των σωτηλεστών ΦΠΑ, σταδιακή εξίσωση των αντικειμενικών αξιών με τις αγοραίες, μείωση της φορολογίας των επιχειρήσεων, αλλά κυρίως ο περιορισμός της φοροδιαφυγής θα είναι τα βασικά ζητήματα που θα απασχολήσουν τις δύο πλευρές.

Στο μέτωπο των καταργήσεων και συγχωνεύσεων των φορέων του Δημοσίου, η κυβέρνηση μετά την ψήφιση του σχετικού νόμου ετοιμάζεται να προχωρήσει σε ανακοινώσεις με στόχο να επιδείξει έργο και αποφασιστικότητα πριν έρθει η τρόικα. Η εγκύκλιος εξαιρέσεως 70 οργανισμών και φορέων, όμως, που κυκλοφόρησε την Παρασκευή, προβληματίζει. Πληροφορίες αναφέρουν ότι εντός της εβδομάδας -εκτός απρόοπτου- θα υπάρξουν ανακοινώσεις για τη συρρίκνωση του ομίλου της ΕΡΤ που απασχολεί περί τα

3.500 άτομα, ενδεχομένως δε να «αξιοποιηθεί» και ο θεσμός της εργασιακής εφεδρείας.

Η ομάδα δράσης

Στις 2 Σεπτεμβρίου είναι προγραμματισμένο να ολοκληρωθεί ο έλεγχος της τρόικας. Εκείνες τις μέρες, όμως, αναμένεται η άφιξη τεχνικών κλιμακίων της Κομισιόν που θα αναλάβουν δέσφα αναφορικά με την παροχή βοήθειας για την προώθηση των μεταρρυθμίσεων, την εκτέλεση του προϋπολογισμού και την ταχύτερη απορροφητικότητα των κονδυλίων του ΕΣΠΑ. Επικεφαλής αυτής της ομάδας δράσης (task force) θα είναι η Γερμανός κ. Horst Reichenbach, ενώ σύμφωνο με πληροφορίες στο στόχαστρο θα βρεθούν αρχικά τα ζητήματα της αντιμετώπισης της φοροδιαφυγής και της αναβάθμισης της αξίας των ακινήτων πριν προχωρήσει η αξιοποίησή τους. Από την πλευρά της, η Ελλάδα έχει ζητήσει από την Κομισιόν να βοηθήσει στην προώθηση προγραμμάτων μέσω του ΕΣΠΑ που θα αντιμετωπίζουν την ανεργία.

Εκτός από την Κομισιόν, χείρα βοηθείας σε τεχνικό επίπεδο τείνει και ο ΟΟΣΑ. Ο γενικός γραμματέας του, κ. Αν. Γκουρία, κατά την πρόσφατη επίσκεψή του στην Αθήνα, πρότεινε στον υπουργό Οικονομικών κ. Ευ. Βενιζέλο να παράσχει βοήθεια στις ελληνικές υπηρεσίες κυρίως σε ό, τι αφορά ΔΕΚΟ και αποκλισηποιήσεις.

ΣΩΤΗΡΗΣ ΝΙΚΑΣ